

Frá politiska fundinum í Føroyahúsinum í Keypmannahavn mánakvöldið

Mynd: Theodor E. D. Olsen

Vit stremba tó øll eftir sama málinum

Fyrrakvöldið varð skipað fyri kjakfundi í danska høvuðsstaðnum, Keypmannahavn, ið av summum mettur verður sum tann størsti føroyski býurin í heiminum. Útisetarnir vóru eisini nógvir í tali, sum høvdu leitað sær inn í Føroyahúsið hetta fyrsta kvöldið í mars. So nógvir, at summir máttu sita í erva og lýða á, meðan aðrir als ikki fingu sess. Men hóast trongt var í húsinum, var kortini ofta langt millum partarnar

THEODOR E. D. OLSEN
UR KEYPMANNAHAVN

Við pallborðið sótu Hogni Hoydal, landsstýrismaður í sjálfstýrismálum, Óli Breckmann og Jóannes Eidesgaard, ið báðir eru lögtings- og fólkatingslimir, og Edmund Joensen, lögtingsmaður og fyrrverandi lögmaður. Hesir báðir fyrru umboðaðu sitandi samgongu, meðan Jóannes og Edmund í lotuni sita í andstöðu, og hetta kom eisini at merkja kjakið.

Hogni Hoydal

Hogni Hoydal, ið var fyrstur at fáa orðið, segði, at or-

sókin til, at hendan samgongan miðaði imóti fullveldi, var tí, at vit vóru kroyst av umstøðunum. Núverandi heimastýrisslóg er ein folsk trygd, ein frumskógarlóg á prenti, og tí noyðast vit at velja eina framtíðarstöðu. Fullveldi er ikki sjálv loysnin, men tað kann seta okkum krøv og ikki minst karmar. Hetta er ein einastandandi møguleiki, sum ikki nógv fólk hava: At smíða sær eina grundlóg og skapa sær rættartrygd. Í mun til eitt nú ES-bureausráðið eru Føroyar eitt lítið samfelag, har stutt er millum hogan og lágan, so tað skuldi borið til, helt

Hogni.

Hann helt fram við at siga, at helst allir føroyingar vóru fyri fullveldi, um tað bar til búskaparliga. Hetta skuldi sambært landsstýrismanninum m.a. fáast at bera til við at minka blokkstuðulin so við og við í eini tjúgu ár. Fyrst skulu tó allar metingar hjá serfrøðinganevndunum, sum Landsstýrið hevur sett, leggjast á borið. Ein skilagóð avtala skal gerast við Danmark, men tað er Føroya fólk, sum tekur avgerðina, sló Hogni Hoydal fast.

Taka vit ikki avgerðina nú, hava vit mist ein søguligan møguleika, end-

aði sjálfstýrismálaráðharrin sína framløg.

Óli Breckmann

Formaðurin í tingbólki Fólkaploksins, Óli Breckmann, segði sín flokk taka leiðandi leiklutin í samgonguni í størsta álvara. Hann segði, at Fólkaplokkurin vildi vera við til at skipa skatta- og búskaparpolitikkinn í Føroyum soleiðis, at frá at blokkstuðulin er høvuðsálitið, skulu vit skapa eitt samfelag, sum eitt vælútbygvið fólk sjálvt rekur. Íslenska fullveldismodellið frá 1918 skuldi vera fyrmyndin, og segði Óli, at "Kós Framá"-politikkurin

hjá Fólkaplokkinum eisini minti nógv um hesa. Hann legði dent á, at tað hevði týðning, at skatta- og búskaparpolitikkurin bleiv furdur soleiðis, at bert 30-35% vóru at gjalda í skatti hjá fólki. Altsó eitt lágt skattatryst í einum komandi sjálfstýrdum Føroyum, har olja og tøkni vóru nakrar av vinnunum, umframt at kostnaðarstöðið eisini skuldi lækka.

Hetta eru høg mál, men vit kunnu ikki loysa, og lata danir gjalda. Føroya framtíð má byggja á egð framleiðsluvirði. Tá má hvør einstakur liva av egnum innsatsi, og tá verja vit eisini best tey veikastu, helt Óli Breckmann fyri.

Jóannes Eidesgaard

Siðani fekk umboðið fyri tann størsta andstöðuflokkinn orðið. Jóannes Eidesgaard vildi vera við, at øll vóru tvungin at siga teirra hugsan um hugsanirnar hjá Landsstýrinum, og ikki umvent. Men málið er ikki so svart og hvitt, og eg sakni nuancurnar í kjakinum, bæði av politikarum og av fjølmiðlunum, segði formaður Javnaðarflokksins. Hann helt fram við at siga, at slíkt kann henda, tá kensl-

urnar sleppa leysar, men vit mugu ikki missa alternativini burtur í ovfarakæti. Hetta er ikki ein trúarspurningur, segði Jóannes og sipaði til figgjarmálaráðharran, Karsten Hansen, sum sambært Jóannes í tinginum hevði sagt, at vit kláraðu at fáa tað at hanga saman, bert vit trúðu uppá tað.

Í hesum viðfangi samanbar Jóannes Eidesgaard fullveldisætlanina við dreymar. Hesir kunnu vera vakrir, og nevndi hann tann hjá Martin Luther King. Men dreymar kunnu eisini vera vanda-miklir, segði Eidesgaard, og tá vit einaferð fara úr fullveldiskotinum og aftur í arbeiðsklæði, hóma vit teir sosialu og vinnuligu trupulleikarnar.

Fyri stuttum kom Javnaðarflokkurin við sínum boði upp á framtíðarstöðu Føroya, og hetta uppskotið lá eisini sum faldari í forhøllini í Føroyahúsinum mánakvöldið. Hetta uppskotið kallaði formaðurin eitt realistiskt alternativ, ið gav eitt boð uppá umsitingarligan forleika og figgjartilgar møguleikar. Tí tað snýr seg heldur um common sense enn um forfeingilgheit, segði Jóannes Eidesgaard.

Vit kenna ikki prisin enn. Verður persónliga frælsið skert? Kostar tjóðarfrælsi okkum tað samhaldsfasta velferðarsamfélagið, t.v.s. fáa vit Fólkaploksins "survival of the fittest-samfelag" ella skal alt bara ljóða "tað gongur nokk!"?

Men tann spyrjandi røddin tagnar ikki, endaði Jóannes Eidesgaard, og sipaði helst til sín leiklut sum andstöðupolitikkari.

Edmund Joensen

Seinasti røðarin í t innleiðandi umfarinum við pallborðið var Edmund Joensen, ið sum tann einasti varði núverandi heimastýrisslóg. Hann helt, at kjakið koyrdi í tveimum: Skulu vit vera innanfyri ella utanfyri. Edmund helt, at Javnaðarflokkurin hevði snarað og vent við hansara nýggja uppskoti. Sambandsformaðurin meinti, at ætlanirnar hjá hinum flokkunum fara at taka stóð undan tí føroyska búskapinum og einki seta istaðin.

Tað er ein heppin stóða at teljast millum tey fáu velferðarsamfélögin í heiminum. Fáa vit fullveldi, seta vit okkum enn meira úttan fyri Europa, og her noyðast vit fylgja við. Harafturat koma vit okkum í búskaparligt ófóri, segði Edmund Joensen.

Danskur politikarur hava meldað út, at um vit yvirtaka, so minkar blokkurin. Kreppan í Føroyum var litilsverð í mun til stöðuna, um blokkurin verður avtikin. 5000 føroyingar fluttu tá av landinum, og Edmund Joensen bað hesa stóru samkomuna av útisetum í Føroyahúsinum gera sær greitt, at møguleikin at flyta heimafur fór at minka, um vit loystu.

Fyrrverandi lögmaður helt, at núverandi landsstýri skyldar Føroya fólk eitt

So nógv fólk var á fundi í Føroyahúsinum mánakvöldið, at fleiri noyðust at standa

Mynd: theodor E. D. Olsen